

E X L I B R I S

GUY DE MAUPASSANT

Οι αυτόχειρες

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΞΕΝΑΡΙΟΣ

Κ Ε Δ Ρ Ο Σ

INSTITUT
FRANÇAIS
GRÈCE

Το βιβλίο εκδόθηκε με την υποστήριξη του προγράμματος βοήθειας για τους εκδότες «PAP Jacqueline de Romilly» του Γαλλικού Ινστιτούτου Αθηνών.

Guy de Maupassant: *Οι αυτόχειρες*

Τίτλος πρωτοτύπου:

Guy de Maupassant: *Contes sur le suicide*

ISBN 978-960-04-4823-8

Τίτλος σειράς: *Ex Libris*

Διεύθυνση σειράς: Γιώργος Ξενάριος

Μετάφραση από τα γαλλικά: Γιώργος Ξενάριος

Υπεύθυνη Τμήματος Επιμέλειας-Διόρθωσης: Μαρία Σπανάκη

Επιμέλεια-Διόρθωση: Αναστασία Παπασταθοπούλου

Ηλεκτρονική σελιδοποίηση-διόρθωση: Νικολέττα Δουλάμη

© Για την έκδοση στα ελληνικά, Εκδόσεις Κέδρος Α.Ε., 2018

Κέδρος Εκδοτική Α.Ε.

Γ. Γενναδίου 3

Αθήνα 106 78

τηλ. 210 38 09 712-14 • φαξ 210 33 02 655

www.kedros.gr • www.facebook.com/kedros.gr

e-mail: books@kedros.gr

Η ΠΛΑΝΕΥΤΡΑ

Ο ΣΗΚΟΥΑΝΑΣ κυλούσε νωχελικός μπροστά από το σπίτι μου, αρντίδωτος, αστράφτοντας στο πρωινό φως: μια όμορφη, αργόσυρτη, πλατιά ασημένια λωρίδα, με πορφυρές ανταύγειες. Από την άλλη πλευρά, στα πρηνή του ποταμού, ψηλές δεντροστοιχίες σχημάτιζαν ένα πελώριο πράσινο τείχος.

Η αίσθηση της ζωής που ξεκινάει κάθε καινούργια μέρα, μιας ζωής όλο δροσιά, χαρά και έρωτα, θρόιζε στις φυλλωσιές των δέντρων, παλλόταν στον αέρα, καθρεφτιζόταν στα νερά του ποταμού.

Μου έδωσαν τις εφημερίδες που είχε φέρει ο ταχυδρόμος και, με ήρεμο βήμα, πήγα στο ποτάμι να τις διαβάσω.

Στην πρώτη που άνοιξα είδα τις λέξεις «Στατιστικά στοιχεία περί αυτοκτονιών» και, διαβάζοντας, πληροφορήθηκα ότι εκείνη τη χρονιά είχαν αυτοκτονήσει πάνω από οχτώμισι χιλιάδες άνθρωποι.

Στη στιγμή τους είδα! Είδα όλη εκείνη τη φριχτή αυτόβουλη σφαγή, όλους εκείνους τους απελπισμένους και κουρασμένους από τη ζωή. Είδα ανθρώπους που αιμορ-

ραγούσαν με σπασμένο σαγόνι και κρανίο, ανθρώπους χτυπημένους κατάστηθα από σφαίρα να ψυχορραγούν αργά, μόνοι σε στενόχωρα δωμάτια ξενοδοχείων, χωρίς να δίνουν καμία σημασία στις πληγές τους, με το μυαλό κολλημένο στη δυστυχία τους.

Είδα κι άλλους, ανθρώπους με κομμένο λαιμό και κοιλιά ανοιγμένη, να κρατάνε ακόμα στο χέρι το κουζινομάχαιρο ή το ξυράφι.

Είδα άλλους να κάθονται μπροστά σ' ένα ποτήρι και να βουτάνε μέσα σπύρτα* και άλλους μπροστά σε ένα μπουκαλάκι με κόκκινη ετικέτα.

Τα κοιτούσαν με απλανές βλέμμα, ακίνητοι· έπιναν το περιεχόμενό τους και περίμεναν· ένας σπασμός συσπούσε τα μάγουλα και τα χείλη τους, ενώ ο τρόμος διέστελλε τα μάτια τους, αφού δεν ήξεραν ότι υποφέρει κανείς τόσο πολύ πριν από το τέλος.

Σηκώνονταν επάνω, στέκονταν για λίγο όρθιοι, ύστερα έπεφταν κάτω και, πιάνοντας την κοιλιά με τα χέρια τους, ένιωθαν τα σπλάχνα τους να καίγονται, καθώς τα έτρωγε το υγρό δηλητήριο, πριν το μυαλό τους αρχίσει να σκοτεινιάζει.

Είδα ανθρώπους κρεμασμένους με σκοινί από ένα καρφί στον τοίχο, από ένα μάνταλο παραθύρου, από ένα γάντζο στο ταβάνι, από τα δοκάρια μιας σιταποθήκης, από τα κλαδιά ενός δέντρου μέσα στη νυχτερινή βροχή. Και έβαζα με το νου μου τι θα είχαν περάσει μέχρι να καταλή-

* Ο φώσφορος με τον οποίο κατασκεύαζαν τότε τα σπύρτα, διαλυμένος σε υγρό, ήταν ιδιαίτερος τοξικός και μπορούσε να επιφέρει το θάνατο. (Σ.τ.Μ.)

ξουν έτοι, με τη γλώσσα κρεμασμένη έξω και το κορμί ακίνητο. Φανταζόμουν την αγωνία τους, τους τελευταίους ενδοιασμούς, τις κινήσεις τους για να δέσουν το σκοινί, να δοκιμάσουν αν αντέχει, να το περάσουν στο λαιμό τους και να αφήσουν το σώμα τους μετέωρο στο κενό.

Είδα και άλλους, ξαπλωμένους σε άθλια κρεβάτια, manάδες με τα παιδάκια τους, πεινασμένους γέρους, κοπέλες που σπάραζαν από τον καημό της αγάπης, όλους άκαμπτους, άπνοους, μελανιασμένους, ενώ ένα μαγκάλι κάρβουνα κάπνιζε στη μέση της κάμαρας.

Και άλλους, που πηγαινοέρχονταν μέσα στη νύχτα πάνω σε έρημες γέφυρες. Αυτοί είχαν την πιο θλιβερή όψη. Το νερό κυλούσε κάτω από τα τόξα της γέφυρας με έναν υπόκωφο, μακρόσυρτο θόρυβο. Μα εκείνοι δεν το 'βλεπαν, μόνο διαισθάνονταν την ύπαρξή του από την παγωμένη ανάσα του! Την ποθούσαν και τη φοβούνταν μαζί. Μα δεν τολμούσαν! Και όμως έπρεπε να βρουν το θάρρος! Και ενώ μακριά ηχούσε μια καμπάνα σημαίνοντας τις ώρες, έξαφνα, μες στη βαθιά σιωπή και στο σκοτάδι, ακούγονταν διαδοχικά – για να σβήσουν αμέσως μετά – ο ήχος ενός σώματος που έπεφτε στο ποτάμι, κραυγές, ο παφλασμός του νερού καθώς το χτυπούσε ένα χέρι. Κάποιες φορές, όταν έπεφταν με δεμένα χέρια ή με μια πέτρα δεμένη στο πόδι, ακουγόταν μόνο ο παφλασμός του κορμιού τους που έπεφτε στο νερό.

Αχ, τους καημένους, τους καημένους, τους καημένους! Πόσο συναισθάνομαι την αγωνία τους, πόσο ο θάνατός τους με κάνει να υποφέρω! Πέρασα όλα τους τα βάσανα, μέσα σε μια ώρα έζησα όλα τα μαρτύριά τους. Βίωσα τις

θλίψεις που τους οδήγησαν εκεί, γιατί κανείς δεν νιώθει την ατιμωτική απάτη της ζωής όσο εγώ.

Πόσο τους καταλαβαίνω! Αδύναμοι, χτυπημένοι από τη μοίρα, έχοντας χάσει τα αγαπημένα τους πρόσωπα, έχοντας ξυπνήσει από το όνειρο μιας αργοπορημένης ανταμοιβής, χωρίς την αυταπάτη μιας μέλλουσας ζωής όπου επιτέλους ο Θεός, ύστερα από μια περίοδο μεγάλης σκληρότητας, θα έδειχνε τη δικαιοσύνη Του, έχοντας απομυθοποιήσει την αναζήτηση της ευτυχίας, τα έχουν βαρεθεί όλα και θέλουν να βάλουν τέλος σ' αυτή τη δίχως αναπαμό τραγωδία, σ' αυτή την ταπεινωτική κωμωδία.

Αυτοχειρία! Η δύναμη αυτών που έχουν χάσει κάθε δύναμη, η ελπίδα αυτών που δεν ελπίζουν πια, η ύπιστη πράξη θάρρους των ηττημένων! Μάλιστα, σ' αυτή τη ζωή υπάρχει τουλάχιστον μία πόρτα που μπορείς πάντα να την ανοίξεις και να βρεθείς στην άλλη πλευρά. Η φύση μας λυπήθηκε και δεν μας στέρησε αυτή τη δυνατότητα. Οι απελπισμένοι την ευχαριστούν!

Όσο για εκείνους που απλώς έχουν χάσει τις ψευδαισθήσεις τους, αυτοί ας συνεχίσουν το δρόμο τους με ελεύθερη ψυχή και γαλήνη στην καρδιά. Δεν έχουν να φοβηθούν τίποτα, αφού μπορούν να φύγουν όποτε θέλουν· πίσω τους θα υπάρχει πάντα αυτή η πόρτα, που ούτε οι κατ' όναρ θεοί μπορούν να κλείσουν.

Σκεφτόμουν όλο αυτό το πλήθος των ανθρώπων που είχαν πεθάνει με τη θέλησή τους: πάνω από οχτώμισι χιλιάδες σ' ένα χρόνο! Και μου φαινόταν πως είχαν μαζευτεί όλοι για να κάνουν μια προσευχή, ένα τάμα, ζητώντας κάτι που θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί αργότερα,

όταν ο κόσμος θα τους καταλάβαινε καλύτερα. Είχα την εντύπωση πως οι φοβερές αυτές ορδές των βασανισμένων, των σφαγμένων, των φαρμακωμένων, των κρεμασμένων, των πνιγμένων έρχονταν στη σειρά, σαν ψηφοφόροι που περιμένουν στην ουρά για να πουν στην κοινωνία: «Δώστε μας τουλάχιστον τη δυνατότητα να πεθάνουμε ήσυχα! Βοηθήστε μας να πεθάνουμε, εσείς που δεν μας αφήσατε να ζήσουμε! Δείτε μας! Είμαστε πολλοί και, σ' αυτή την εποχή, εποχή ελευθερίας, ιδεολογικής ανεξίθρησκίας και καθολικής ψήφου, έχουμε το δικαίωμα να μιλήσουμε. Χαρίστε σε όσους παραιτούνται από τη ζωή το έλεος ενός αξιοπρεπούς θανάτου».

Βάλθηκα να ονειροπολώ και άφησα το μυαλό μου να περιπλανηθεί και να χαθεί σε παράξενα, μυστήρια όνειρα.

Κάποια στιγμή μου φάνηκε πως βρέθηκα σε μια όμορφη πόλη. Ήταν το Παρίσι – αλλά ποια εποχή; Κι εκεί που περιδιάβαζα χαζεύοντας τα σπίτια, τα θέατρα και τα δημόσια κτίρια, έξαφνα σε μια πλατεία διέκρινα ένα ψηλό, χαριτωμένο και πολύ κομψό κτίριο.

Στην πρόσοψη υπήρχε μια επιγραφή γραμμένη με χρυσά γράμματα, που με παραξένειψε: «Σύλλογος εθελοντικής θανατοδοσίας». Τα πιο παράξενα όνειρα λοιπόν τα κάνεις ξύπνιος! Το μυαλό σου πετάει σε κόσμους εξωπραγματικούς, όπου όλα είναι πιθανά. Εκεί τίποτα δεν σου κάνει εντύπωση, τίποτα δεν σε σοκάρει, και η φαντασία, αποχαλινωμένη, δεν ξεχωρίζει το ψεύτικο από το αληθινό, το γέλιο από το κλάμα.

Πλησίασα στο κτίριο και είδα υπηρέτες με κοντά πα-

ντελονάκια να κάθονται στην είσοδο, μπροστά σε ένα βεσιτιάριο, σαν να ήταν φρουροί κάποιας κλειστής λέσχης.

Μπήκα μέσα να δω. Ένας υπηρέτης σηκώθηκε και μου είπε:

«Τι επιθυμεί ο κύριος;»

«Θέλω να μάθω τι είναι αυτό το μέρος».

«Και όχι κάτι άλλο, ε;»

«Όχι».

«Τότε, μήπως ο κύριος επιθυμεί να τον οδηγήσω στον γραμματέα του συλλόγου;»

Δίστασα. Τον ρώτησα:

«Μήπως τον ενοχλήσω;»

«Όχι, κύριε, είναι εδώ για να δέχεται όσους ζητούν πληροφορίες».

«Τότε πάμε. Σας ακολουθώ».

Με οδήγησε μέσα από κάτι διαδρόμους στους οποίους μερικοί ηλικιωμένοι κύριοι είχαν πιάσει κουβεντολόι. Έπειτα με πήγε σε ένα ωραίο γραφείο, λίγο σκοτεινό, όπου όλα τα έπιπλα ήταν από μαύρο ξύλο. Ένας νέος άντρας, χοντρός, κοιλαράς, έγγραφε ένα γράμμα καπνίζοντας το πούρο του, που το άρωμά του μαρτυρούσε την υψηλή ποιότητά του.

Ο άντρας σηκώθηκε. Χαιρετηθήκαμε και, όταν έφυγε ο υπηρέτης, με ρώτησε:

«Πώς μπορώ να σας εξυπηρετήσω;»

«Κύριε», του απάντησα, «συγχωρήστε με για την αδιακρισία μου. Το κτίριο αυτό δεν το είχα ξαναδεί. Η επιγραφή στην πρόσοψη με παραξένεψε πολύ και επιθυμώ να μάθω τι συμβαίνει εδώ».

Χαμογελώντας πριν απαντήσει μου είπε χαμηλόφωνα, με κάπως αυτάρεσκο ύφος:

«Μα, κύριε, εδώ σκοτώνουμε όμορφα και παστρικά – δεν τολμώ να πω ευχάριστα – όσους επιθυμούν να πεθάνουν».

Δεν σοκαρίστηκα, το πράγμα μού φάνηκε φυσικό και δίκαιο. Αντίθετα, με παραξένεψε που σ' αυτό τον πλανήτη, που κατακλύζεται από χαμερπείς, ωφελιμιστικές, ανθρωποκεντρικές, εγωιστικές ιδέες, που καταδυναστεύουν τον άνθρωπο, κάποιοι είχαν αποτολμήσει ένα τέτοιο εγχείρημα, το οποίο προσιδιάζει μόνο σε μια χειραφετημένη ανθρωπότητα.

Έτσι, συνέχισα:

«Και πώς φτάσατε σ' αυτό;»

«Κύριε», μου απάντησε, «ο αριθμός των αυτοκτονιών αυξήθηκε τόσο πολύ στην πενταετία μετά την Παγκόσμια Έκθεση του 1889,* που έπρεπε να ληφθούν μέτρα επειγόντως. Αυτοκτονούσαν στους δρόμους, στις γιορτές, στα εστιατόρια, στο θέατρο, στο τρένο, στις δεξιώσεις του προέδρου της δημοκρατίας, παντού.

»Δεν ήταν μόνο ένα άσχημο θέαμα για όσους, όπως εγώ, ήθελαν να ζήσουν, αλλά και ένα κακό παράδειγμα για τα παιδιά. Έτσι, αναγκαστήκαμε να οργανώσουμε ειδικούς χώρους για όσους ήθελαν να αυτοκτονήσουν».

* Η Παγκόσμια Έκθεση του 1889 στο Παρίσι υπήρξε γεγονός μεγάλης εμβέλειας, που ξεπέρασε κατά πολύ τον στενό εμπορικό χαρακτήρα μιας έκθεσης. Εκεί παρουσιάστηκαν όλα τα πρόσφατα επιτεύγματα στην αρχιτεκτονική, στην υφαντουργία, στις ατμομηχανές, στον ηλεκτρισμό. Στο πλαίσιο της έκθεσης εγκαινιάστηκε ο πύργος του Άιφελ. (Σ.τ.Μ.)

«Πού οφειλόταν αυτή η έξαρση των αυτοκτονιών;»

«Δεν ξέρω. Κατά βάθος πιστεύω ότι η ανθρωπότητα γερνάει. Οι άνθρωποι έχουν αρχίσει να το βλέπουν πιο καθαρά και παίρνουν την απόφαση. Σήμερα ισχύει για τη μοίρα των ανθρώπων ό,τι και για την κυβέρνηση: την ξέρουν πολύ καλύτερα από παλιά και, μόλις διαπιστώνουν ότι τους κορόιδεψε, την κάνουν για άλλες πολιτείες. Όταν οι άνθρωποι καταλαβαίνουν ότι η Θεία Πρόνοια τους εξαπάτησε, τους έκλεψε, τους είπε ψέματα, τους κορόιδεψε, όπως οι βουλευτές τους ψηφοφόρους τους, θυμώνουν και, καθώς δεν μπορούν να την αλλάξουν κάθε τρεις μήνες, όπως κάνουμε εμείς με τους εντολοδόχους εκπροσώπους μας, μας αδειάζουν τη γωνιά – μια γωνιά, άλλωστε, που δεν είναι και τόσο ευχάριστη».

«Πόσο δίκιο έχετε...»

«Όσο για μένα, δεν έχω κανένα παράπονο».

«Μπορείτε να μου πείτε πώς λειτουργεί ο σύλλογός σας;»

«Ευχαρίστως. Εξάλλου, όποτε σας κάνει κέφι, μπορείτε να γίνετε μέλος, είμαστε ανοιχτή λέσχη».

«Λέσχη;!...»

«Μάλιστα, κύριε, μια λέσχη που ιδρύθηκε από τις πιο εξέχουσες προσωπικότητες της χώρας, από τις μεγαλύτερες διάνοιές της, από τα πιο λαμπρά μυαλά της».

Και, ξεκαρδισμένος στα γέλια, συμπλήρωσε:

«Σας ορκίζομαι ότι τους αρέσει πολύ εδώ».

«Εδώ;»

«Μάλιστα, εδώ».

«Με εκπλήσσετε».

«Μα τους αρέσει γιατί τα μέλη της λέσχης δεν φοβούνται το θάνατο, δεν έχουν αυτόν το φόβο που καταστρέφει κάθε χαρά πάνω στη γη».

«Και γιατί γίνονται μέλη της λέσχης αφού δεν θέλουν να αυτοκτονήσουν;»

«Μπορεί να είναι κανείς μέλος της λέσχης χωρίς να είναι υποχρεωμένος να αυτοκτονήσει».

«Τι νόημα έχει αυτό;»

«Να σας εξηγήσω. Καθώς οι αυτοκτονίες αυξάνονταν ανεξέλεγκτα, και μπροστά στο φριχτό θέαμα που πρόσφεραν, δημιουργήθηκε μια καθαρά φιλανθρωπική οργάνωση, για να βοηθήσει αυτούς τους ανθρώπους, που είχαν χάσει κάθε ελπίδα, να πεθάνουν με τρόπο ειρηνικό, χωρίς να το καταλάβουν και, μερικές φορές, χωρίς καν να το περιμένουν».

«Μα ποιος έδωσε την άδεια να λειτουργήσει ένας τέτοιος σύλλογος;»

«Ο στρατηγός Μπουλανζέ, στο σύντομο διάστημα που έμεινε στην εξουσία. Δεν μπορούσε να αρνηθεί τίποτα και σε κανέναν. Αυτό ήταν και το μόνο καλό που έκανε. Κάποιοι άνθρωποι λοιπόν, διορατικοί, πρακτικοί, αιρετικοί, ίδρυσαν ένα σύλλογο με σκοπό να υψώσουν στην καρδιά του Παρισιού ένα ναό περιφρόνησης του θανάτου. Στην αρχή ο κόσμος φοβόταν το μέρος, δεν πλησίαζε κανείς. Τότε τα ιδρυτικά μέλη του συλλόγου, που συναντιούνταν τακτικά εδώ, διοργάνωσαν μια λαμπρή βραδιά εγκαινίων, με καλεσμένες τις κυρίες Σάρα Μπερνάρ, Ζυντίκ, Τεό, Γκρανιέ και καμιά εικοσαριά άλλους καλεσμένους, τους κυρίους Ντε Ρεσκέ, Κοκλέν, Μουνέ-Συλύ, Πωλύς. Ακο-

λούθησαν κονσέρτα, θεατρικές παραστάσεις με έργα του Δουμά, του Μεγιάκ, του Αλεβύ, του Σαρντού. Μόνο μια φορά δεν τα πήγαμε καλά, με ένα έργο του Μπεκ, που τους φάνηκε καταθλιπτικό, αλλά στη συνέχεια το έργο ανέβηκε στην Κομεντί Φρανσαίζ με μεγάλη επιτυχία. Έτσι, άρχισε να μαζεύεται εδώ όλο το Παρίσι. Το πράγμα είχε πάρει το δρόμο του».

«Μέσα στις γιορτές; Ακούγεται σαν μακάβριο αστείο!»

«Δεν συμφωνώ. Δεν πρέπει να αντιμετωπίζουμε το θάνατο με θλίψη, αλλά με αδιαφορία. Εμείς κάναμε το θάνατο πιο χαρούμενο, τον στολίσαμε με λουλούδια, τον αρωματίσαμε, τον κάναμε πιο προσιτό. Εδώ, βλέποντας τους άλλους, μαθαίνουμε πώς να βοηθάμε κάποιον να πεθάνει, θα δείτε, δεν είναι τίποτα».

«Εντάξει, το καταλαβαίνω που ήρθαν στις γιορτές, αλλά πήγαν και σε... Εκείνη;»

«Όχι από την αρχή, είχαν δισταγμούς».

«Μετά;»

«Πήγαν».

«Πολλοί;»

«Πλημμύρα. Πάνω από σαράντα την ημέρα. Σταμάτησαν να βρίσκουν πια πνιγμένους στον Σηκουάνα».

«Ποιος έκανε την αρχή;»

«Ένα μέλος της λέσχης».

«Το έκανε σαν θυσία;»

«Δεν νομίζω. Είχε πολλά μπλεξίματα, είχε χάσει όλα του τα λεφτά στα χαρτιά, τρεις μήνες συνέχεια έχανε μεγάλη ποσά στον μπακαρά».

«Μου λέτε αλήθεια;»

«Ο δεύτερος ήταν ένας εκκεντρικός Άγγλος. Εμείς είχαμε βάλει ρεκλάμες στις εφημερίδες, είχαμε εξηγήσει τη μέθοδό μας, είχαμε επινοήσει εξαιρετικά ελκυστικούς τρόπους θανάτωσης. Τη μεγάλη ώθηση όμως την έδωσαν οι απλοί, λαϊκοί άνθρωποι».

«Ποια είναι η μέθοδός σας;»

«Θέλετε να έρθετε να δείτε; Παράλληλα θα σας εξηγήω».

«Βεβαίως».

Πήρε το καπέλο του, μου άνοιξε την πόρτα, μου έκανε νεύμα να μπω και με οδήγησε σε μια αίθουσα χαρτοπαιξίας, όπου διάφοροι τύποι έπαιζαν χαρτιά, όπως σε όλα τα καταγώγια. Κατόπιν διέσχισε διάφορα σαλόνια. Παντού άκουγες ζωηρές, χαρούμενες συζητήσεις. Ελάχιστες φορές στη ζωή μου είχα δει λέσχες όπως εκείνη, τόσο ζωντανή, τόσο ζωηρή, τόσο εύθυμη.

Βλέποντάς με να απορώ ο γραμματέας είπε:

«Α, ο σύλλογός μας έχει γίνει πολύ της μόδας. Όλη η καλή κοινωνία έχει γραφτεί, για να δείξει ότι περιφρονεί το θάνατο. Έπειτα, από τη στιγμή που βρίσκονται σ' αυτόν το χώρο, θεωρούν υποχρέωσή τους να δείχνουν χαρούμενοι, για να μη νομίζουν οι άλλοι ότι φοβούνται. Έτσι, το ρίχνουν στα αστεία, γελάνε, σκαρώνουν φάρσες, είναι κεφάτοι – ή μαθαίνουν να είναι. Το βέβαιο είναι ότι αυτή τη στιγμή είμαστε ο πιο κεφάτος χώρος του Παρισιού, με τον καλύτερο κόσμο. Οι κυρίες μάλιστα σκέφτονται αυτό τον καιρό να φτιάξουν ένα παράρτημα αποκλειστικά για εκείνες».

«Και, παρ' όλα αυτά, οι αυτοκτονίες συνεχίζονται αμείωτες μέσα στο κτίριο;»

«Όπως σας είπα και πριν, έχουμε γύρω στις σαράντα με πενήντα την ημέρα. Από τους αυτόχειρες οι άνθρωποι της υψηλής κοινωνίας είναι ελάχιστοι, οι πιο πολλοί είναι φτωχοδιάβολοι. Και οι εκπρόσωποι της μεσαίας τάξης όμως είναι αρκετοί».

«Και... ποια είναι η μέθοδός σας;»

«Τους προκαλούμε ασφυξία... γλυκά γλυκά, με το μαλακό».

«Με ποιο τρόπο;»

«Χρησιμοποιούμε ένα ασφυξιογόνο αέριο δικής μας κατασκευής. Δική μας πατέντα. Στην άλλη πλευρά τού κτιρίου βρίσκεται η είσοδος για το κοινό. Τρεις πορτούλες, που βγάζουν όλες σε στενοσόκακα. Όταν εμφανίζεται κάποιος, άντρας ή γυναίκα, αρχίζουμε τις ερωτήσεις και στη συνέχεια του προτείνουμε να τον βοηθήσουμε, να τον στηρίξουμε. Εφόσον συναινεί ο πελάτης, διεξάγουμε έρευνα. Έχουμε σώσει πολλούς έτσι».

«Και λεφτά πού βρίσκετε;»

«Λεφτά έχουμε. Οι συνδρομές των μελών είναι πολύ υψηλές. Έπειτα, η δωρεά στο σύλλογο θεωρείται πολύ σικ. Τα ονόματα των δωρητών δημοσιεύονται στη *Figaro*. Για τους πλούσιους λοιπόν η αυτοκτονία κοστίζει χίλια φράγκα. Και πεθαίνουν και με σιλ. Για τους φτωχούς είναι δωρεάν».

«Και πώς ξεχωρίζετε ποιοι είναι φτωχοί;»

«Τους καταλαβαίνουμε, κύριε! Επιπλέον, πρέπει να μας φέρουν χαρτί απορίας από το αστυνομικό τμήμα της περιοχής τους. Α, όταν έρχονται εδώ, είναι μια φρίκη! Μόνο μια φορά έχω επισκεφθεί αυτή την πτέρυγα του κτι-

ρίου μας και δεν πρόκειται να ξαναπάω ποτέ. Από άποψη κτιριακών εγκαταστάσεων είναι σχεδόν όπως εδώ, το ίδιο πολυτελής και άνετη. Αν δείτε όμως αυτούς τους ανθρώπους, το πρόσωπό τους, τους ρακένδυτους γέροντες που έρχονται να πεθάνουν εδώ... τους ανθρώπους που, βυθισμένοι για μήνες στην πείνα και στη μιζέρια, ψάχνουν για φαγητό στα σκουπίδια, σαν τα σκυλιά του δρόμου... τις λιπόσαρκες, άρρωστες, ανήμπορες γυναίκες, που, ντυμένες με κουρέλια, μας λένε ότι δεν υπάρχει γι' αυτές άλλη λύση και, αφού μας περιγράψουν την περίπτωση τους, επαναλαμβάνουν: "Το βλέπετε κι εσείς πως δεν πάει άλλο, δεν έχω τίποτα, ούτε ένα ξεροκόμματο δεν μπορώ να βρω".

»Μια φορά είχε έρθει μια γριά ογδόντα εφτά χρονών, που είχε χάσει όλα της τα παιδιά και τα εγγόνια και ενάμιση μήνα κοιμόταν στο δρόμο. Αρρώστησα μόλις την είδα.

»Οι περιπτώσεις που μας έρχονται είναι πολύ διαφορετικές μεταξύ τους, χωρίς να λογαριάζουμε όσους έρχονται και, χωρίς να πουν τίποτα, μας ρωτάνε απλώς: "Πού είναι;" Αυτούς τους βάζουμε αμέσως μέσα και τους τελειώνουμε στη στιγμή».

Με την καρδιά σφιγμένη τον ρώτησα κι εγώ:

«Και... πού είναι;»

«Εδώ».

Άνοιξε μια πόρτα και συμπλήρωσε:

«Ελάτε, αυτή η πτέρυγα είναι προς αποκλειστική χρήση των μελών της λέσχης και λειτουργεί λιγότερο απ' όλες τις άλλες. Εδώ έχουμε πραγματοποιήσει μόνο έντεκα μηδενισμούς».

«Ὡστε χρησιμοποιείτε τον όρο... μηδενισμός για την πράξη αυτή».

«Μάλιστα, κύριε. Ελάτε λοιπόν».

Ύστερα από αρκετό δισταγμό μπήκα σε μια υπέροχη στοά που έμοιαζε με θερμοκήπιο, με μεγάλα βιτρό – σε απαλό γαλάζιο, ροζ και πράσινο χρώμα – στα πλαϊνά της, στα οποία απεικονίζονταν τοπία απ’ αυτά που απεικονίζονται συνήθως στις ταπισερί. Σε εκείνο το ωραίο σαλόνι έβλεπες ανάκλιτρα, εξαίσιους φοίνικες, λουλούδια – κυρίως τριαντάφυλλα – που ανέδιδαν υπέροχα αρώματα, βιβλία πάνω σε τραπεζάκια, την *Επιθεώρηση των Δύο Κόσμων*,* πούρα σε κουτιά του Μονοπωλίου και, κάτι που με παραξένεψε πολύ, καραμέλες μέσα σε ένα κουτί.

Βλέποντάς με απορημένο ο ξεναγός μου είπε:

«Έρχονται συχνά εδώ για κουβεντολόι. Οι αίθουσες που προορίζονται για τους κοινούς θνητούς είναι παρόμοιες, μόνο που έχουν πιο φτηνή επίπλωση».

«Και πώς τους αποτελειώνετε;» τον ρώτησα.

Μου έδειξε με το δάχτυλο ένα ανάκλιτρο καλυμμένο με βαρύτιμο κινέζικο μετάξι με λευκά κεντήματα, κάτω από ένα δέντρο αγνώστου ταυτότητας, που στις ρίζες του απλωνόταν ένα παρτέρι με ρεζέντες.

Ο γραμματέας, με χαμηλή φωνή, συμπλήρωσε:

«Τα λουλούδια και τις μυρωδιές τα αλλάζουμε κατά

* *Revue des Deux Mondes*: μία από τις παλιότερες ευρωπαϊκές περιοδικές εκδόσεις, με συνεχή παρουσία μέχρι σήμερα. Συντηρητικών κατευθύνσεων, περιέχει ύλη σχετική με τον πολιτισμό αλλά και την πολιτική. Αρχικά είχε στόχο το διάλογο ανάμεσα στον παλιό και στον νέο κόσμο, ανάμεσα στην Ευρώπη και στις ΗΠΑ. (Σ.τ.Μ.)

βούληση, αφού το αέριο που χρησιμοποιούμε, το οποίο δεν γίνεται καθόλου αντιληπτό, δίνει στο θάνατο την οσμή του αγαπημένου λουλουδιού του νεκρού. Ύστερα τον ραίνουμε με αιθέρια έλαια. Μήπως θέλετε να δοκιμάσετε κι εσείς λίγο;»

«Ευχαριστώ πολύ», είπα απότομα, «όχι ακόμα...»

Έβαλε τα γέλια:

«Μα, κύριε, δεν υπάρχει κίνδυνος. Το έχω δοκιμάσει κι εγώ αρκετές φορές».

Από φόβο μη με θεωρήσει δειλό απάντησα:

«Εντάξει τότε».

«Ξαπλώστε λοιπόν στην Πλανεύτρα».

Με κάποια ανησυχία κάθισα στο ανάκλιτρο με το κινέζικο μετάξι, ξάπλωσα και, σχεδόν αμέσως, με τύλιξε το εξαίσιο άρωμα της ρεζέντας. Άνοιξα το στόμα μου για να πω τη μυρωδιά, τόσο ζαλισμένη ήταν η ψυχή μου, τόσο ξεχνούσε και, μέσα στη θολούρα που προκαλεί η ασφυξία, τόσο γευόταν τη μαυλιστική μέθη ενός αφοπλιστικού, δυνατού οπίου.

Τότε κάποιος με έπιασε από το μπράτσο και με ταρακούνησε.

«Ελάτε, ελάτε, κύριε», μου είπε γελώντας ο γραμματέας, «μου φαίνεται πως παρασυρθήκατε».

Όσotόσο μια φωνή, πραγματική αυτή τη φορά και όχι η φωνή του ονείρου, με χαιρέτησε με επαρχιώτικη προφορά:

«Καλημερούδια! Τι χαμπάρια;»

Το όνειρο εξατιμίστηκε. Ξαναείδα τον Σηκουάνα να

αστράφτει στον ήλιο και τον αγροφύλακα της περιοχής, που με το δεξί του χέρι άγγιζε το πηλήκιό του με το ασημένιο σιρίτι, να καταφθάνει από ένα μονοπάτι.

«Γεια χαρά, Μαρινέλ. Για πού το 'βαλες;» απάντησα.

«Πάω να πιστοποιήσω ένα θάνατο από πνιγμό – ψάρεψαν κάποιον κοντά στο Μοριγιόν. Άλλος ένας που φούνταρε στο ποτάμι... Τούτος εδώ μάλιστα είχε βγάλει το παντελόνι του και είχε δέσει με αυτό τα πόδια του».

16 Σεπτεμβρίου 1889